

OH HELENA

Een musicalachtige, satirische toekomstfantasie in
zeven taferelen

door

JAN NAAJKENS

Met liedjes van

Michel van der Plas

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)

Tel: 072 - 5 11 24 07

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **OH HELENA** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **JAN NAAIJKENS** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **15** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

DE BEWONERS VAN TROJE:

Priamos – decaan van het Hoger Polytechnisch Instituut “Ilium”

Hekuba – zijn vrouw

Paris – professor aan “Ilium” tevens bekend ruimtevaarder

Penthesileia – zijn vrouw

Hektor – professor aan “Ilium”

Andromache – zijn vrouw

Kassandra – een ongetrouwde vrouw

Laokoön – een manusje van alles

Nummer B 1702 – lid der vrouwelijke sexe, lijkt als twee druppel op Helena

DE BEWONERS VAN MARS:

Menelaös – vorst van de planeet Mars

Helena – zijn beeldschone vrouw

Agamemnon – aanvoerder der Griekse helden

Odysseus – de godegelijke

Ajax – de kampioen der kampioenen

Achilles – de snelvoetige

Nestor – stokoud

Kalchas – de blinde ziener

Sinoon – een doortrapt kind des volks

Iris – de windsnelle bode (stem)

Verder nog stemmen, studenten, (mannelijke zowel als vrouwelijke) slaven en slavinnen.

DE TIJD EN DE PLAATS:

Het stuk speelt in 2025, deels op de aarde (in de stad Troje) en deels op de planeet Mars.

DECOR:

Het toneel bestaat uit twee speelplannen, een hoger en een lager. Boven bevindt zich het godenverblijf op de planeet Mars. Op het lagere plan is een afdeling van het wetenschapscentrum Ilium gesitueerd, dat een bizarre, futuristische aankleding heeft. In een hoekje, of door middel van zetstukken, het boudoir van Hekuba.

NB: Voor de liedjes dient eigen muziek te worden gecomponeerd.

PROLOOG, BIJ WIJZE VAN OUVERTURE

Onzichtbare stemmen door geluiddragers.

GELUID: Het snelle, puntige tuut-tuut-tuut dat de aankondiging van een tijdsein inluidt.

STEM: Ten-nine-eight-seven-six-five-four-three-two-one-ZERO!

GELUID: Als van een vertrekkende raket. Muziek speelt daar overheen en blijft onder navolgende tekst zacht op de achtergrond.

ANDERE STEM: Dames en heren, wij vertonen u vanavond een gebeurtenis, die in het jaar 2025 heeft plaats gevonden. Het is een ware historie, die zich heeft afgespeeld in de Griekse stad Troje. Misschien herinnert zich iemand van u vaag die naam ooit ergens gehoord te hebben. Troje werd in de verre, verre oertijd verwoest. Maar in het jaar 2015 werd deze stad herbouwd door een zekere John D. Wisecrack, een steenrijke, gekke Amerikaan. Hij deed dit uit piëteit. Hij was namelijk verzot op het klassieke tijdperk. De kern van dit nieuwe Troje, werd ingenomen door het Hoger Polytechnisch Instituut "Ilium". Een groot deel der gebeurtenissen speelt zich af in Ilium's lokaliteiten. Dames en heren, ik moet u waarschuwen. Deze geschiedenis bevat een aantal voor de mensheid beschamende facetten. U ziet bijvoorbeeld hoe vernederend het is, als de klare helderheid der rede overschaduw wordt door het komische verschijnsel, dat men vroeger de "taal des harten" noemde. Dit spel zal ook een sterke indruk op u maken door tal van verouderde situaties en een lachwekkend taalgebruik. Dat ligt niet aan de constructeurs van dit schouwspel. Het ligt aan de tijd waarin het speelt: 2025 dus.

EERSTE STEM: *(snel nu)* Ten-nine-eight-seven-six-five-four-three-two-one-ZERO! *(krachtig geluid van de raket sterft uit)*

IN EEN COLLEGEZAAL VAN ILIUM

De muziek neemt snel toe in kracht en ritme. Het toneel stelt een collegezaal voor. De studenten, mannelijke en vrouwelijke, komen op. Ze zijn allen op dezelfde manier in het wit gekleed, zeer hygiënisch, met mutsje en al – en allen dragen dezelfde grote zwaar omrande brillen. Ze komen op met dezelfde starre gelijkmatige bewegingen. Als robots zingen ze:

In een wereld zonder schijn
In het tijdperk van het brein
Gaan wij naar het lab
Met vaste stap
Om een denkmachien te zijn.

En een nuttig denkmachien
Wil zijn eigen ziel niet zien
Want het staatsbestel
Kent één bevel:
Werk en wentel, denk en dien.

Aan de stoppen
Klinkt het sein en wij gaan
Naar de knoppen
Of morgen naar de maan.

In een wereld zonder schijn
In het tijdperk van het brein
Vormen wij een team
Dat anoniem
Nut van 't algemeen wil zijn.

Dan gaat er een zoemer en allen nemen zeer snel hun plaatsen in. De muziek zwijgt. Laokoön; de factotum (*een wat ouderwets mannetje dat eigenlijk een soort reliek is in deze omgeving*) komt haastig aan gedribbeld.

LAOKOON: Dames en heren, goede morgen.

STUDENTEN: (*in koor*) Goedemorgen Laokoön.

LAOKOON: De controlecomputer is kapot. Daarom moet ik u tot mijn spijt even lastig vallen en op de ouderwetse manier een paar steekproeven nemen. Neemt u het mij niet kwalijk?

STUDENTEN: O neen, Laokoön.

LAOKOON: Nummer 718?

EEN STEM: Present.

LAOKOON: Nummer 1033?

EEN STEM: Present.

LAOKOON: Nummer 4711?

EEN STEM: Present.

LAOKOON: Allemaal present?

STUDENTEN: Allemaal present, Laokoön.

LAOKOON: Mooi. Jullie zijn niet zo beroerd als jullie er uit zien. Je bent prachtig gedrild en gladgeschaafd. Kleine machines zijn jullie geworden. Vervloekt fijne, geraffineerde denkmachientjes. (hij loopt langs hen heen) Maar jullie neuzen zijn goddank allemaal verschillend. En jullie ogen ook. Toch hebben ze nummers van jullie gemaakt. Ik weet niet eens hoe jij heet. Tristan, Daphne, Cleopatra, Lancelot? Waar zijn al die mooie namen van weleer? Hebben jullie nog wel namen? *(de studenten lachen in koor, precies tegelijk, automatisch)* Lachen jullie maar om Laokoön. Ik weet wel dat ik een verdomd ouderwets klein mannetje ben. Maar ik heb hersens genoeg. Ik heb echter te veel hart. Dat is mijn noodlot. Daarom zal ik ten eeuwigen dage wel een simpele factotumpje blijven. Als ik minder hart had, was ik allang prof geweest. *(de studenten lachen in koor, als voor)* Welja, lach maar, lach maar. Lachen is immers een teken van vreugde. Dat was vroeger tenminste. Zeg jongens, zijn jullie echt gelukkig? Wees nou eens doodgewoon eerlijk tegen de ouwe Laokoön. Hoe voelen jullie je als fijne, gladgelikte computernummertjes?

STUDENTEN: *(zingen)*

Voor de glorie der techniek
Voor het heil van het publiek
Van last tot loon
En een heerlijke muziek.

Een muziek die ruisen zal
Door de stilte van 't heeal
Want het collectief
Heeft niets zo lief
Als de macht van het getal.

Aan de stoppen
Klinkt het sein en wij gaan
Naar de knoppen

Of morgen naar de maan.

In een wereld zonder schijn
In het tijdperk van het brein
Gaan wij naar het lab
Met vaste stap
Om een denkmachien te zijn.

LAOKOON: *(hoofdschuddend)* De wereld gaat naar de donder, wat ik je zeg. *(geluid: een venijnig, puntig signaal)* Tijd voor college. Zijn de ingebouwde banden klaar voor opname?

STUDENTEN: Klaar, Laokoön. *(Laokoön schuift een apparaat naar voren en drukt op een knopje)*

GELUID: *(uit apparaat)* We hervatten ons college over de nieuwe methode met betrekking tot de voortplanting van het menselijk geslacht. Zoals bekend, wordt thans daarvoor de mechanisch-chemische methode toegepast. Deze hygiënische en doeltreffende methode, wordt geprefereerd boven de primitieve methode, die waarde hechtte aan de vreugde van het minnekozen...

Er schijnt iets mis te zijn met het apparaat, want als een grammofoonplaat blijft het ronddraaien en steeds toenemend in kracht, wordt alsmaar herhaald: de vreugde van het minnekozen, de vreugde van het minnekozen, de vreugde van het minnekozen... Laokoön is bij het begin van het college onmiddellijk ingedut en merkt niets. De studenten worden onrustig.

STUDENTEN: *(dan staan ze als één man op)* Laokoön! *(Laokoön springt op, hoort wat er aan de hand is en loopt haastig naar het toestel en zet het af. De studenten gaan opgelucht zitten)*

LAOKOON: De vreugde van het minnekozen... ja, ja, die is immers verboden. Ik zeg je dat de wereld naar de donder gaat, let op mijn woorden.

LUIDSPREKER: *(kondigt aan)* De dekaan van het Polytechnisch Instituut, de heer Priamos. *(alle studenten staan als één man recht. De dekaan komt binnen, een beweeglijk, doodgewoon heertje van gevorderde leeftijd met een ouderwets buikje. Op een teken gaan alle studenten zitten)*

PRIAMOS: *(vergenoegd)* Goede morgen dames en heren. Goede morgen Laokoön.

STUDENTEN: Goede morgen decaan.

PRIAMOS: Alles in orde hier?

LAOKOON: Er is een klein mankement aan de automatische prof.

PRIAMOS: Daarmee wordt het voordeel van de automatische prof weer eens aangetoond.

LAOKOON: U bedoelt?

PRIAMOS: Dit mankement kan verholpen worden. Een mankement aan een levende prof is ongeneeslijk.

STUDENT: (*staat op*) Heer Priamos, is het waar wat Laokoön daar juist beweerde. Gaat de wereld naar de donder?

PRIAMOS: Ben je weer buiten je boekje gegaan Laokoön?

LAOKOON: Pardon...

PRIAMOS: (*tot student*) Integendeel nummer eh...

STUDENT: Nummer 1163.

PRIAMOS: Integendeel nummer 1163. Na de vernietiging van onze vijanden heerst er immers vrede op aarde. Filosofie en theologie zijn doeltreffend uitgeroeid. Hebben we de ziekten niet overwonnen? Dood gaan we nog wel, maar ook die kleinigheid zullen we gauw onder de knie hebben. En vooral: hebben we de liefde niet uitstekend en doelmatig gereguleerd en gerubriceerd? Ja ja. Het gaat uitstekend met de wereld. Beter dan ooit tevoren.

STUDENTEN: Bravo, bravo, bravo.

PRIAMOS: Dank u. Dames en heren. Het treft bijzonder, maar ik kom u een nieuw, wel zeer overtuigend bewijs brengen dat de wereld en de beschaving met reusachtige schreden voorwaarts gaan. Ik kan u als eersten mededelen... dat de heer Paris zojuist behouden van zijn reis naar de planeet Mars is teruggekeerd. (*even is het doodstil. Dan ontstaat een luid tumult. De studenten dansen en springen en omhelzen elkaar. Priamos drukt op een knopje. Geluid: een doordringende zoemertoon. Onmiddellijk verstarren de studenten en nemen hun correcte houding weer in. Priamos streng*) Ik begrijp deze ongecontroleerde uitbarsting van hartstochten, maar ik betreur ze ook. (*dan weer goedgehumeurd*) Ik heb nòg een verrassing voor u in petto. Als oud-student van het Hoger Polytechnisch Instituut Ilium heeft de heer Paris zich bereid verklaard onmiddellijk van zijn landingspunt naar hier te komen om het eredoctoraat van ons Instituut in ontvangst te nemen.

STUDENTEN: (*keurig in koor*) Bravo! Bravo! Bravo!

PRIAMOS: Zijn gerubriceerde en toegewezen verloofde Penthesilea zal getuige zijn van zijn triomf. Tevens wordt hij begeleid door onze ruimtevaartprofessor Hektor en diens wettige partner Andromache. (*wat somber*) En verder kan ik mededelen dat mijn vrouw Hekuba d'r natuurlijk ook weer bij is. Ik vertrouw dat u hen allen op de voorgeschreven manier zult ontvangen.

STUDENTEN:

Waar is

Paris

Die ons wonderen meldt?

Waar is

Paris

Onze enige held.

(er klinken fanfares. De aangekondigde personen komen binnen. Paris is in ruimtepak maar draagt de helm onder de arm. Allen staan op)

Daar is

Paris

Die de ruimte doorklieft.

Daar is

Paris

Maak ruim baan asjeblieft.

(algemeen gejuich waaraan door de zoemertoon een einde wordt gemaakt)

PRIAMOS: *(houdt redevoering)* Paris! Wij hebben geleerd, de laatste restanten van onze menselijke gevoelens te bedwingen. Nu echter kost het me moeite. En evenveel inspanning kost het me, de woorden te vinden, die ik je toevoegen wil.

PARIS: *(snijdt hem met een resoluut gebaar de pas af)* Zoek niet langer, Priamos. Ik ben uw mooie woorden niet waard. Ik ben immers op het Polytechnisch Instituut een uiterst middelmatige student geweest.

PRIAMOS: *(spontaan)* Dat is waar.

HEKUBA: *(bestraffend)* Priamos!

PRIAMOS: O, pardon.

PARIS: Maar om te slagen in het leven is het beslist niet nodig een briljant student te zijn. Althans zeker niet wat de ruimtevaart betreft. Daar komt het aan op: machtige ademhalingsorganen, koelbloedigheid, een onverschrokken natuur, snel reageren en vooral het evenwichtsorgaan moet van een uiterste perfectie zijn. Dat heb ik. Ik ben een bijzonder evenwichtig man.

STUDENTEN: Bravo! Bravo! Bravo!

HEKTOR: Mag ik je wat vragen Paris? Over je tocht naar Mars?

PARIS: Natuurlijk beste Hektor. Ik ben door mijn succes niet uit het lood geslagen. Ik ben nog dezelfde eenvoudige jongen als vóór mijn reis naar Mars. Ben je bedonderd. Vraag wat je wilt, kom op kerel.

HEKTOR: De vraag brandt me op de lippen. Zijn mijn theorieën waar gebleken. Is... is Mars bewoond? *(even doodse stilte)*

PARIS: *(indrukwekkend)* Mars is bewoond. *(even een heftig gemurmureer. De zoemer maakt er een eind aan)* Mars is bewoond. Door mensen. *(weer een kort gemurmureer als voor)* Het is echter een heel bijzonder soort. Ze lijken nog maar een beetje op ons. Ik kreeg de indruk dat het uiterst primitieve wezens waren. Er was geen contact met hen mogelijk. Met gebaren nodigde ik hen uit de reis terug naar de aarde mee te maken. Maar allen weigerden heftig. Paris zou echter Paris niet zijn als hij niet resoluut zijn slag geslagen had. Ik heb een wonderlijk individu geschaakt van het vrouwelijk geslacht. Een zekere Helena. *(Paris geeft een teken. De muziek valt in. Vier assistenten dragen Helena op, de klassieke. Zij is beeldschoon, maar is star en koud en beweegt zich nagenoeg als een marionet. Alle mannelijke studenten zijn als één man opgestaan en uit alle mannelijke monden klinkt een diep bewonderend: Ooooooh. Ook Priamos, Hektor en Laokoön zijn stomverbaasd. De studenten buigen naar voren, rekken hun halzen. Enkelen willen naar Helena sluipen)*

ANDROMACHE: *(tot Hektor)* Wat mankeer je Hektor? Ben je niet goed? Je hebt een glazige blik. Je knieën knikken.

HEKTOR: *(schudt zich als een natte hond)* O... eh... pardon.

HEKUBA: *(tot Priamos)* Priamos, Priamos, word wakker. Je droomt. Er ligt een waas over je ogen. Je mond hangt open. Word wakker.

PRIAMOS: O... eh... pardon. *(hij hervindt zich, zegt dan streng tot de studenten, die als gebiologeerd naar Helena staren)* Zitten! *(allen gaan zitten)* Beste Paris! Namens allen dank ik u uit het diepst van mijn hart dat u ons dit uitzonderlijk voorbeeld van vrouwelijk schoon...

ALLE VROUWEN: Hm, hm, hm.

PRIAMOS: ...Dit uitzonderlijk exemplaar van het menselijk geslacht hebt getoond.

PARIS: *(staart als gebiologeerd naar Helena)* Ja, ze is mooi. Het is een wonder van...

PENTHESILEIA: Paris, er staat je hier iets héél bijzonders te wachten.

PARIS: *(schrikt op en hervindt zich)* O ja. Juist ja. Geachte aanwezigen. Ik moet u er opmerkzaam op maken, dat normaal menselijk contact met dit primitieve schepsel niet mogelijk is. Zij spreekt een volkomen vreemde, onverstaanbare taal. Maar aangezien het Polytechnisch Instituut over een uitgebreide vertaalapparatuur beschikt, zal het in onze laboratoria beslist

mogelijk zijn... *(hij raakt, al kijkend naar Helena, de draad kwijt)*
om... een bijzondere vrouw, ja zeker, een heel bijzondere
apparatuur, dat wil zeggen: er moet contact mogelijk zijn –
verdomd, wat een ogen. *(buiten klinkt vaag het geroep van een
grote menigte: Paris! Paris! Paris!)*

PENTHESILEIA: Ze roepen je Paris. Het volk wil je zien.

PARIS: *(schrikt op)* Hè, wat zei je?

PENTHESILEIA: Het volk roept. Het roept om jou. *(het geroep wordt
sterker)*

ANDROMACHE: Je moet je laten zien. Dat stelt het volk op prijs.

HEKUBA: Je mag niet aan de stem van het volk weerstaan. De stem
van het volk is de stem van... Hoe zei men dat ook al weer? *(het
geroep wordt nog sterker)*

PENTHESILEIA: Kom Paris, kom. *(ze trekt Paris, die zijn ogen niet
van Helena afhoudt, het toneel af)*

PRIAMOS: *(wat gejaagd)* Dat is goed. Dat is heel goed. *(tot de
studenten)* Jullie moeten óók gaan. Jullie moeten getuigen zijn van
Paris triomf. Ga! Ga! Maak er een vrije dag van. Ga zwemmen of
vissen. Doe wat, maar ga! *(de meisjesstudenten slagen er slechts
met moeite in de mannelijke studenten weg te werken)*

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto